

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERADT NYASTE
SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 41.) Utkommer hvarje Söndag. Göteborg den 12 Oktober 1851. Pris för år: 4 R:dr B:co. (V årgången

VÅREN.

Våren.

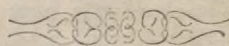
Under denna sköna årstid pånyttfödes allt. Våra förfäder kallade den därför "pånyttfödelsens" årstid. Träden löfvas, man börjar ånyo sina promenader i parker och lundar, eller längs utmed sädesfälten, och barnen springa öfver de med högt gräs be vuxna ängarne.

Se på den der unga flickan, som upptäckt ett fågelbo! På hennes finger sitter fågelungen, skrikande och flaxande med vingarne; hon närmar sitt ansigte till honom, likasom hon förstode hans skrik.

Barn! han begär af dig detsamma som du eger, utan att måhända riktigt uppskatta dess värde, nemligen en mor, som vakar öfver hans behof, och frihet att flaxa omkring bland buskarna, likasom du springer omkring på ängen! Ack! här det lilla boet tillbaka; beröfva icke våren ett af sina behag, tag ej någon sångare bort från den jublande kór, som bebådar solgudens återkomst, låt dem alla fritt få tjusa nejden med sina sånger, och fångsla honom icke inom burens galler, endast för ditt eget nöje.

Men, sådant är dock vårt slägte! Vi åtnöja oss icke med att *se* och *höra*, vi vilja äfven *förvärfa*. Skapelsen är en blomster- och fruktkorg; den vi sköfla likasom barn, och hvarur vi taga allt, nästan blott för att *taga*, och ej alltid för att, på ett *nyttigt* sätt, *använda*.

Under det den unga flickan här håller fågelu fången, så förföljer hennes syster der borta fjärila, och, på några steg derifrån, plundra andra barn de späda blomorna, och hopvis bortbära desamma! Njut då, på ditt eget vis, du Adams barn! Förstör, i din glädje, denna nyuppvaknade natur, och bekymra dig alls icke derom, om, på sin färd öfver ängens gångstigar, den enslige vandrarn sorgsen finner endast ett förstördt fågelnäste, nedtrampadt gräs och blomsterlösa buskar, allt vittnande om din yrande framfart!

Gustaf den tredje och hans hof.

Historiska Skizzer.

(Forts. fr. N:o 40.)

Hon erhöi nemligen en betydlig lifstids-pension, som man likväl icke trodde länge skulle betunga Orden, emedan hon som skulle uppbära den nästan låg på sitt yttersta. Hon kom sig icke destomindre och befaun sig sedermera förträffligt.

Man kan ej så säkert säga huruvida prinsens sedan fick tillstånd till hvad som förut varit honom förbjudet, men säkert är, att mamsell Slottsberg, en opera-dansös, efterträdde den förra älskarinnan. Hon hade mycken fallenhet för sin konst; men sedan hon hedrades af prinsens besök, ansåg hon sig öfver sin tjenst, och antog nästan en prinsessas manér. För anständighets skull, skulle hon gifva sig med en fattig officer, för hvilkens lycka hertigen skulle draga försorg, på det han måtte kunna gifva mamsell Slottsberg en ställning, värdig hennes höga älskare. Men alla dessa vackra drömmar tillintetgjordes snart. Sedan hertigen fått några misstankar, att den blifvande mannen gjorde ingrepp i hans rättigheter, lemnade han honom helt och hållet platsen, och mamsell såg sig snart tvungen att återvända till sitt förra stånd.

En ung fransysk aktris efterträdde mamsell Slottsberg; men den gången råkade han på en så sträng dygd, att endast en stor summa penningar var i stånd att rubba den. Härtill medverkade äfven hennes begär att kunna befria sin far från gäldstugan. Huru än härmed må hafva varit, uppoffrade denna flicka sin verkliga eller tillgjorda oskuld. För att en gång undvika att möta hertiginnan, gjorde hon en så hastig vändning att hon snalvade och föll, hvarvid hon krossade hufvudet.

Hertigen blef deraf högst rörd, och för att skingra sin sorg, förnyade han sina besök hos mamsell Slottsberg; men fann nu rummet upptaget af en ung, ganska vacker kavaljer, som bodde i grannskapet. Då hertigen träffade honom hos henne, frågade han henne hvad slags bekantskap hon hade med den unge herra? Hon försäkrade prinsens att det blott var en besvärlig människa, som hon lätteligen skulle göra sig af med. Om det allenast är så, svarade prinsens, skall jag gifva er ett osvikligt råd: sätt er och skrif ett bref till den unge mannens far, och bed honom förbjuda sin son att besvara er med sina oangenäma besök. Som hon mycket önskade att återvinna prinsens guust, vågade hon ej vägra honom detta. Brevet skrefs genast i prinsens närvaro, och afskickades före hans afresa. Man berättade att hon i ett bref till sonen urskuldade sig, och att hon till hans ersättning då och då emottog hans besök. Fadren som derom fick någon misstanka, öfverraskade honom en gång, då han gick sent ut; men den unga mannen hade finthet nog att agera sömngångare, hvilket gjorde gubben högst bestört, och som han förutsåg tusende ledsamheter, satte

han öfver natten hos sonen en vaktare. Det fanns då ingen annan utväg för sonen än att göra nattvakten till sin förtrogne. Han lyckades deri, och kärleksintrigen utfördes med den bästa framgång. Man kan ej säkert säga huruvida icke prinsens misstänkte mamsellens trohet, men det är visst, att han ånyo för en lång tid skiljde sig vid henne, och att hon under tiden nedkom med ett barn, hvars far var grefve Posse. Denna händelse måtte dock ej hafva skadat henne i prinsens tycke, emedan han slutligen återtog sina gamla rättigheter; också lär mamsell Slottsberg höglidigen förklarar att ingen ting i världen skulle rubba hennes trohet till hennes höge älskare.

Prins Carl hade i sin karakter mycken likhet med Carl XII, då man undantager att han ej delade denne hjettes vedervilja för det täcka könets. Mera liknade han honom i striden. Konungen hade för afsigt att lemna sin tappra broder befälet öfver arméen i Finland under 1789 års fälttåg; men flottans officerare, oroad af den förlust de derigenom skulle röna, inlemnade en böneskrift till honom att ej öfvergifva dem. I följd deraf fick hertigen konungens tillstånd att behålla sin förra plats.

Prins Fredrik af Sverige, hertig af Östergöthland, konungens andre broder, ansågs som en mycket vacker karl. Hans artighet mot alla, samt en mild och älskvard karakter, tillvunno honom svenska folkets tillgifvenhet.

Han egde äfven ständigt företrädet i sin mors ynnest, såsom mest lik sin far, och henne tillgifvast. Yngst bland sina tvenne bröder, med ett måhända mindre verksamt snille än båda, deltog han mindre i stats-affärerna, och hade följaktligen mera tid att egna åt sin mor, som på sin dödsbädd för honom visade så stor förkärlek, att hon åt denne son och prinsessans testamenterade hela sin qvarlätenskap, med de andra barnens uteslutande.

Genom sitt utseende blef han snart de skönas favorit, och han var icke heller känslolös för deras behag. Det är förut nämndt, att han hade ämnat gifva sig med en dotter af grefve Axel Fersen. Denna unga frökens samt hennes familjs kloka uppförande, gjorde att hon med heder undgick hans frieri; men en annan lika intagande fröken, äfvenledes af en lysande familj, var mindre lycklig.

Som konungen icke hade vägrat sitt samtycke till prinsens förmälning med den sednare, utan allenast uppskjutit att lemna det formligen för de oundvikliga omkostnaderna skull, vid bosättningen af en konun-

gens broder, emottog den tillkommande bruden, med sin mors samtycke, prinsens besök, och han iakttog dervid så liten varsamhet, att man hvilken tid som helst på dagen såg honom i frökens fönster, och öfverallt följde han henne som skuggan. Men denna låga, lik solens då hon hunnit middagshöjden, svalnade småningom; och innan den af konungen bestämda tiden inträffade, hade prinsen ändrat tanke, och återvänt till ett äldre, fast mindre upphöjdt föremål för sin böjelse. Den sköna tröstlösa gifte sig någon tid derefter med en ung officer, och det sades att prinsen bestod bröllops-omkostnaderna.

Det föremål som efterträdde henne i prinsens tillgifvenhet, var mamsell Hagman, ett bland de skönaste fruntimmer i Sverige. Då hon i sin första ungdom var i tjenst såsom kammarjungfru hos friherinnan Manderström, bemärktes hon af en ung man af borgerligt stånd, hvilken först friade till henne, och satte henne för någon tid i en flick-pension, men innan hon hunnit göra några större framsteg, dog hennes fästman, utan att hafva dragit försorg om pensionärens framtida behof. Då hon sålunda såg sig nödsakad att försörja sig sjelf, och hon ej fann sig i att återvända till sitt förra stånd, blef hon antagen vid theatern, hvarest hennes vackra utseende och anlag för dans rekommenderade henne. Vid hennes första uppträdande ädrog hon sig prinsens uppmärksamhet, hvilken genast gjorde henne propositioner, som hon ej hade styrka att afslå. Han upptäckte snart hos sin älskarinna förträffliga egenskaper, hvilka så starkt fängslade honom, att han ej kunde lefva utan henne. Han inqvarterade henne hos sig på slottet, lät henne presidera vid bordet, och visade henne den mest smickrande uppmärksamhet. Hon befann sig då på en bana, helt och hållet olik den hon hade börjat, och för att bota bristen af en mera värdad uppfostran, använde hon alla sina lediga stunder till läsning. Inom en kort tid lärde hon sig fransyska, och snart förvärfvade hon sig alla erforderliga insigter. Hennes umgänge var så blygsamt och angenämt, att euke-drottningen, med all sin stränghet, icke kunde neka henne rättvisa, och att bemöta henne med mycken godhet vid ett besök, som hon gjorde hos sin son på landet. Prinsen hade presenterat henne såsom hans hofmästarinna, och drottningen lätsade fullkomligen vara okunnig om deras närmare bekantskap.

När prinsen gjorde sin kur hos grefvinnan Wra gels dotter, var han nödsakad att aflägsna mamsell Hagman, hvarvid han iakttog allt för liten skonsamhet. Hon blef

deröfver i början nästan förtviflad, men underkastade sig slutligen sitt öde med lugn och fann sig fullkomligt tillfredsställd, då hon återsåg honom knäfallande vid hennes fötter. Hon gjorde honom ingen hemlighet af hvad som föregick i hennes hjerta. Hon sade honom uppriktigt att hon för honom ej kände mer än vänskap och erkänsla. Prinsen beslöt att åtnöja sig härmed, och gjorde allt hvad han förmådde att förtjena dem. Han förblef henne trogen, och skänkte henne en vacker landtegendom.

Prinsen hade icke orsak att vara nöjd med sitt befäl öfver galererna, under slaget emellan svenska och ryska flottorna vid Hogland. Striden föregick under hans ögon, och alla officerare af hans eskader anhöllo såsom en ynnest att få förena sig med flottan. Man kan väl föreställa sig att prinsen önskade att understödja sin broder, men han vågade ej besluta detta, utan att inhemta krigsrådets tanka, såsom konungen föreskrifvit honom. Resultatet af öfverläggningen utföll tvärt emot hans åstundan. Man gaf vika för en ledamots invändningar, hvilken ifrigt satte sig deremot, under föregifvande att det vore oförsigtigt att blottställa rikets hela sjömagt för hazarden af en enda träffning; att denna undsättning blefve öfverflödigt om svenska flottan segrade, och att hon i motsatt fall endast skulle inveckla galererna i sin förlust. Detta resonement, ehuru nog skenfagerat att vinna rådets pluralitet, ansågs sedermera som högst felaktigt. Galererna hade visserligen gjort en stor tjenst i att försäkra sig om de tagna skeppen och att föra dem i hamn; de hade derigenom tillskyndat svenskarne en bestämd fördel. Man påstår äfven att prinsen bordt våga företaget, i trots af alla meningar deremot; emedan, utgången måtte hafva blifvit hvilken som helst, så skulle hans goda afsigt beredt honom ursäkt, och hans rang hafva satt honom öfver all ansvarighet. Dessa reflexioner, riktiga eller ej, förtröto hertigen ganska mycket. Han afsade sig allt befäl, och återvände till sin bostad Tullgarn, hvarest han sedermera umgicks med sin kammarheare och trogne följeslagare herr af Carlsson, samt några andra personer som ständigt utgjorde hans sällskap. Han for sällan ut, om icke för att besöka sin syster, kronprinsessan, till hvilken han alltid hyste den ömmaste vänskap.

Denna prinsessa, enda dottern af svenska konungahuset, har nästan varit ett offer af barnslig pligt. Vid dess faders död öfverlemnade sig hennes mor, i flera veckor, åt en till förtviflan gränsande sorg. Hon

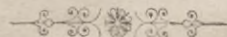
emottog ingen tröst med mindre prinsessan ej förbandt sig att aldrig öfvergifva henne. Drottningens ömhet för sin dotter var så stor, att hon vakade i väntan på henne, då prinsessan var bjuden till någon högtidlighet vid konungens hof, och gick aldrig till hvila förr än hon hemkommit. Ehuru drottningen föga värdade sina personliga angelägenheter, sysselsatte hon sig mycket nitiskt med sin älskade dotters. Emedan hon ej ville att man begagnade hennes inkomster, gjorde hon sig ett nöje af att med egna medel bestrida hennes utgifter. Utom det henne anslagna underhåll af svenska kronan, uppbar hon en betydlig summa af abbotstiftet Quedlinburg i Tyskland, och ehuru hon efter sin mors död lefde furstligt, voro hennes inkomster dock alltid mera än tillräckliga. Med ett känslofullt och ädelt hjerta, underlät hon dock icke att iakttaga en sträng hushållning. I detta hänseende hade hon ett godt biträde af sin hofmästarinna, grefvinnan De la Gardie.

I sin första ungdom var prinsessan en bland de täckaste gestalter. Det finnes ett porträtt efter henne, måladt af Kraft, som förtjenar ett utmärkt rum i ett galleri af skönheter, oaktadt denne målare icke var känd för att smickra, hvadan han ock föga anlidades af damerna. Som hon sedermera blef något fetlagd, förlorade hennes anletsdrag något af sin finhet, men bibehöllo dock ständigt samma uttryck.

Hon skyddade synnerligen afidne grefve Rudenskölds familj, denne värdige råds-herre, hvilken, sedan han genom motpartiets hämnd såg sig beröfvad sin plats och alla sina inkomster, alltid orubbligt vägrade att emottaga en pension, som erbjöds honom af konungen i Preussen. Ehuru mycket i behof deraf, ansåg han det under sin värdighet att stå i dylika förbindelser till ett främmande hof. Hans äldsta son var kammarherre hos prinsessan; tvenne döttrar blefvo nästan uppfostrade hos henne. Den äldsta blef gift med baron Ehrencrona, en välmående och aktad man.

Deras moder härstammade från den lysande Bjelkiska familjen. Hennes mor åter, en ättling af den namnkunnige generalen Torstenson, var den högdragnaste qvinna i riket, och ville aldrig samtycka till sin dotters förening med grefva Rudensköld, emedan hans ätt icke var lika gammal. Men den unga fröken höll samvetsgrannt sitt en gång gifna löfte, oaktadt flera års frånvaro, förorsakad af grefvens resor och af hans ambassad vid hofvet i Preussen. Efter sin moders död gifte hon sig med honom.

(Forts.)

Lustfärder i Triest-Golfen.

Lustfärder i Triest-Golfen.

Slottet Duino höjer sig i fonden af Triest-Golfen, på en lodrät från hafsytan uppstigande klippa, der hvarest Karstberget förenar sig med Friauls-slätten. Sjökaptenen ser slottet redan från ett större afstånd och det gagnar honom då såsom fyr torn. Detta slott är ett verk af det 15:de århundradet och uppbyggdes af den österrikiske grefven von Walse, hvilken då såsom län af de österrikiske hertigarne innehade hela Karst. Slottet utvidgades sedermera betydligt af grefve von Thurn.

På ett litet afstånd från detta slott ser man ruiner efter det fordna slottet, hvilket likaledes hette Duino och var säte för en släkt, som under trenne århundraden spelat en ganska betydlig roll i Friauls och Görz' historia. Denna släkt var i början vasaller till markgrevarne af Istrien, sedermera till patriarkerna af Aquileja och slutligen till det österrikiska huset. Vid slutet af 14:de århundradet utslocknade den med Rambert. Derefter öfverlemnades dessa besittningar af hertigarne af Österrike till herrarne af Walse, hvilka förut egde Adels-

berg, Pirano samt sannolikt äfven Fiume och Castua. Herrarne af Walse öfvergäfvade den gamla Duino-klippan och byggde det nya slottet nära intill ett fornuromerskt torn. Det gamla slottet lemnades då helt och hållet öde. Ett vårdtorn fanns vid ingången och i dess inre ett kapell, hvaraf ännu några fresker finnas kvar.

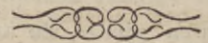
Det nya slottet intager ett betydligt omfång och innehåller en mängd större byggnader. Man ser på detta högst romantiska ställe ett torn i medeltids-stil, en mängd salar, altaner, underjordiska gångar, hushållsbyggnader och en kyrka med serviternas fordna hospis. Slottets inre är palatslikt inrättadt och stuccatur-arbetena uti de båda rum, hvilka kejsar Leopold år 1660 bebodde under sin resa till Triest, äro förträffliga. Äfven de många målningarne förtjena hvarje resandes uppmärksamhet. På borggården höjer sig ett gammalt kapell, hvarest fordom huskaplanen bodde. Sedermera begagnades det till ridskola och drifhus, men hvilka nu blifvit flyttade. Serviternas kloster, som år 1783 upphäfdes, utmärker sig genom några målningar i refektorium. I sjelfva kyrkan ser

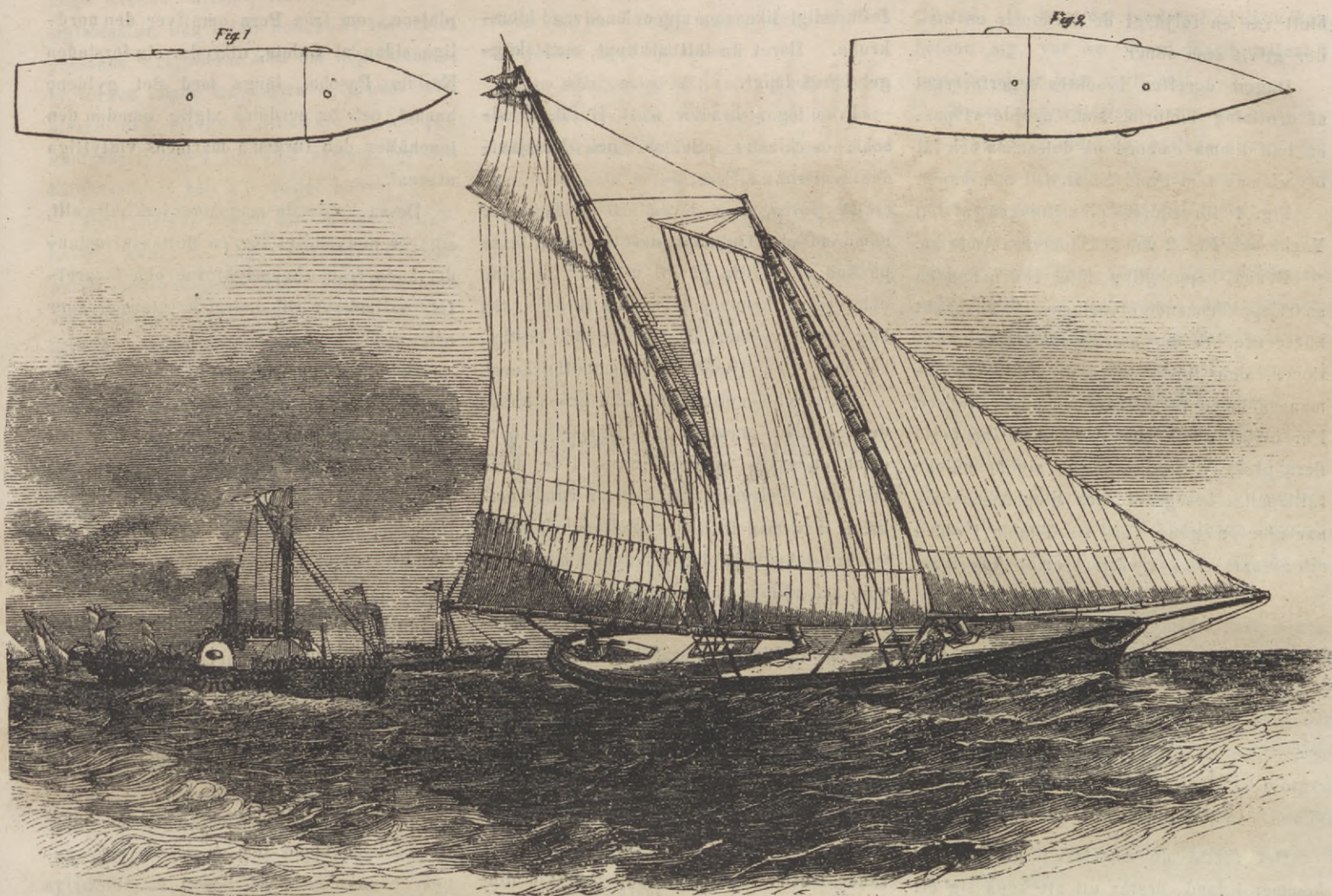
man en oljemålning, föreställande den helige Johannes, hvilken tafla blifvit målade af en furstinna Hohenlohe af huset Thurn. Utom flera andra märkvärdigheter har Duino äfven ett sevärdt bilder-galleri.

Utsigten från slottet är högst pittoresk och romantisk; man ser icke blott Istriens aflägsna berg och kullar, utan äfven hela Triest-Golfen, Friauls slätter och lagunerna samt, vid klart väder, till och med dogstaden Venedig.

Många sagor äro gängse bland folket om dessa slott. Man berättar om grymheter och blodiga handlingar, som der blifvit utöfvade, om förfärliga dödshålor och underjordiska gångar samt om de marter och mord till hvilka de fordna borgherrarne gjort sig skyldiga, ja, det talas till och med om fadermord och den resande, som besöker de inre rummen, betraktar med häpnad de jättelika bilderna af de fordna herrarne af Milano.

Duino är en liten sjöstad, har ett tullhus och är temligen besökt.

Skonerten Amerikas Seger.

Skonerten Amerikas Seger.

Expositionen i kristallpalatset har gifvit jordens särskilda nationer tillfälle att i mångfaldiga hänseenden mäta sig med hvarandra. Men industriens världsstrid har föranledt äfven andra täflingar. I en sådan hafva vi för icke länge sedan sett den engelska schack-klubbens stoltaste matadorer besegrade af en tysk, och helt nyligen hafva de segervanda öboerna åter lidit ett nederlag. Kristallpalatset, Kossuths befrielse, katolikernas agitation mot titelbilden, allt detta har nu trädt i bakgrunden för en i britternas sjö-annaler oerhörd tilldragelse. De stor-brittanniska yachterna hafva den 22 sistl. Augusti blifvit besegrade af en amerikanare. Den herr J. B. Stevens tillhöriga skonaren "Amerika" af 170 tons dräktighet har vunnit priset i en kappsegling med de yppersta engelska snällsegelare. Visserligen fanns inga som tviflade på att "Amerika" är en förträfflig snabbsegelare, alldenstund dess egare med densamma anländt till England enkom för att till kappsegling utmana de engelska yachtsmännen, bland hvilka ingenjören R. Stephen-

son antog utmaningen, för sin egen skonare "Titania", men dock trodde alla att den icke kunde utstå provvet med "gamla England". Intresset för saken ökade sig allt mera bland alla klasser och till och med drottningen och hennes hof delade den allmänna nyfikenheten.

Kappseglingen började vid Cowes. Klockan 9 timmar och 55 minuter gaf en från klubb-husets batteri aflossad kanon, första signalen till klargöring, och snart voro yachtskeppen ända till topparne klädde i sina hvita segel, hvarvid "Amerika" redan visade sin förträffliga inrättning, i det den nästan ögonblickligen gjorde sig färdig. Den andra signalen, som gafs kl. 10, var tecknet till att kappseglingen skulle börja, och snart vaggade den vackra flottan, drifven af en lätt bris, framåt mot Vester. En otalig mängd fremlingar, såsom fransmän och tyskar, men isynnerhet amerikanare hade församlat sig för att njuta af det intressanta skådespelet. Alla yachterna kämpade nu om segern, likasom hästarne på hippodromen, och den enda som ännu icke rörde sig, var skonerten Amerika, hvilken lät sina motståndare, till antalet icke

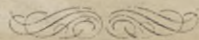
mindre än 15, vinna ett icke obetydligt försprång. Men då han derefter satte sig i rörelse, upphann han inom kort de flesta yachterna, och under en stund tycktes det som om segern skulle blifva oviss. Men Amerika blott lekte med sina motståndare och ilade snart förbi dem alla. Vi kunna icke här meddela någon närmare beskrifning på de af Amerika då utförde nautiska manövrer, men nog af: klockan 8 timmar 34 minuter på aftonen förkunnade ett kanonskott segrarens ankomst till Cowes; 24 minuter sednare anlände kuttern "Aurora", och först några timmar derefter en och annan yacht. Ännu vid midnattstiden fattades icke mindre än 11 yachter. Priset, 100 £ Sterling, tillerkändes Amerika. Denna dess seger erinrar om de sjömän och utomordentligt snällseglande fartyg, som vi lärt känna genom några af Coopers romaner. Den uti klubbhuset föranstaltade banketten gaf engelsmännen tillfälle att utan afund erkänna segrarens öfverlägsenhet, hvarpå den då närvarande amerikanska gesandten Abbott Lavrence med mycken modesti svarade att, ehuru han var stolt öfver sina landsmäns triumf, han dock kände att den

blott var en följd af de lärdomar en moder gifvit sina söner.

Dagen derefter besöktes segerfartyget af drottning Victoria, som dröjde vidpass en half timma ombord på detsamma och lät öfverlemna fem Pund Sterl. till manskapet.

Fig. 1 föreställer planritningen af en Yacht och Fig. 2 den af Skonerten Amerika.

Denna kappsegling låter redan ana en snart uppkommande öfverlägsenhet i nautiskt hänseende hos den stora transatlantiska nationen, och torde gifva de stolta engelsmännen ämne till allvarsamma betraktelser. För öfrigt skall skonerten Amerika bestå flera prof, ty England anser sig ännu icke fullkomligt besegradt, och Stephenson ämnar åter en gång föra sin Titania i olden eller snarare — i vattnet emot Amerika.

Constantinopel.

(Forts. o. sl. fr. No 38.)

Det första en engelsman gör, då han kommer i land, består uti att köpa sig ett par gula tofflor, hvilka han tager utanpå stöflarne, och dessutom en bredskyggad stråhatt.

En annan samhällsklass ådrager sig äfven fremlingens uppmärksamhet, nemligen Dervischerne, de turkiska munkarne, hvilka visserligen, såsom alla andra munkar, utmärka sig genom helighet, men hvilka Islams läras mer humana föreskrifter icke tvingar till löften och förteckelser, som isolera dem från hela det öfriga människoslägtet.

Medlemmarne af åtskilliga ordnar bo tillsammans. Andra lefva kringpridda i staden, boende hos sina släktingar eller hvar de behaga, och äro endast pligtiga att infinna sig i sina kloster för att öfvervara och biträda vid vissa religiösa handlingar.

Alla dessa fromma män åtnjuta en allmän aktning, och blott på drägten igenkännas de från andra människor. De bära en hvit ylleklädning med åtsittande ärmar, hvilken liknar en fruntimmersklädning och i ofaliga veck hänger ned till de med sandaler försedda, men för öfrigt obetäckta fötterna. Utvanpå denna klädning hänger en kappa eller talar af brunt, violett, blått eller annorlunda färgadt merinos, hvilket utgör ett vackert draperi. På hufvudet bära de en filthatt, som till form och färg

fullkomligt liknar en upp och nedvänd blomkruka. Håret är tätt afklippt, men skägget bäres långt.

Fremlingar besöka mest Rufai, dervischernes kloster i Scutari och Mewlevi-dervischernas i Pera.

De förra, som äfven äro kända under namn af de tjutande dervischerne, ligga på knä eller sitta på ett utbreddt lamskinn och vaggja kroppen fram och tillbaka, till höger och venster, med tilltagande hastighet och efter ljudet af en monoton koral.

Mewlevi-dervischerne, som också kallas de dansande dervischerne, framställa deremot en slags spherisk dans, i det hvar och en vänder sig till venster rundt omkring, hvarmed fortfares rundt om hela salen.

Först knäböja de, insvepta i sina kappor, och sjunga långsamt och enformigt en slags koral, mellan hvars verser en försångare inskjuter några stropher; derefter börja de, med scheiken i spetsen och beständigt sjungande, en rund, dock så, att hvar och en medlem bugar sig en gång till höger och en gång till venster om Mihrab, det mot Kibla, profetens tempel i Mecka, vettande stället. Nu börjar en skärande musik. Scheiken ställer sig vid Mihrab och dervischerne bereda sig till dans; de hafva aftagit kapporna och gå, den ene efter den andre, med händerna korslagda på skuldrorna, bort till scheikens plats, der dansen begynnes.

Sedan de bugat sig för scheiken eller kysst hans kappa, sätta de den högra foten öfver den venstra och fortfara sålunda, i det de vända sig omkring, att beskrifva en rund kring hela salen, medan de tillika öppna de korslagda armarne och utbreda dem så, att den ena handens konkava sida vändes upp och den andras ned.

I det ögonblick musiken upphör, knäböjer hvarje medlem på det ställe han befinner sig, och en dervisch, som icke deltagit i dansen, uppläser en bön, hvarefter musik och dans ånyo begynner.

Detta, såväl som runden, upprepas fyra gånger och, såvida dansen skall föreställa planeternas rörelse kring solen, måtte dessa fyra repriser utan tvifvel beteckna de fyra årstiderna, under hvilka stjernornas cirkeldans fullbordas.

När dansen är slut, taga de åter sina kappor, kyssa scheikens hand, omfamna hvarandra och dermed slutas detta fromma skådespel, som hitlockar en mängd människor, isynnerhet kvinnor.

Nedanom den lilla turkiska begravnings-

platsen, som från Pera omgifver den nordliga sidan af Galata, utbreder sig förstaden Kashim Pascha, längs med det gyldene hornet, och är serdeles vigtig, emedan den innehåller den turkiska marinens vidlyftiga arsenal.

Dessa kolossala magasiner innehålla allt, som är nödvändigt för en flottas utrustande, ända från skeppsyktorne och lazarettets nattmössor till amiral-kajutans divaner och gardiner.

Bakom skeppsvarfven är det beryktade Bagno, galerslafvarnes fängelse, ehuru sjelfva galernerne kommit ur bruk. Man har ofta skildrat detta fängelses fasor, men dessa hafva i en sednare tid blifvit betydligt mildrade; man har till och med inrättadt sjuksal i fängelset.

I marin-institutet, som är beläget vid stranden i förstaden Kashim Pascha, bildas unga gossar till sjöofficerare. De undervisas i franska, matematik, fysik, geografi och historia, kortligen allt som erfordras för sjöljensten, och lemna anstalten såsom sjökadetter.

På en öppen plats bakom skolan finnas gymnastiska apparater, på det eleverne, genom begagnandet af dessa, må förvärfa sig erforderlig styrka och vighet.

I Orienten, der det täcka könet lefver så isolerad, är det naturligtvis mycket vanskligt att knyta en öm förbindelse, ty i allmänhet ser brudgummen icke sin brud före vigseln och, om han då finner sig sviken i sina förhoppningar, söker han att genom vackra slafvinnor hålla sig skadeslös.

Detta tillåtna medel är orsaken till att musulmannen sällan begagnar den honom tillkommande rättigheten att hafva fyra hustrur, något som dessutom, förmedelst kostnaderne vid de serskilda hushållen, skulle falla sig för dyrt för menige man, och gör att han icke söker skiljsmessa, undantagandes i ovanliga fall.

En sådan anledning är t. ex. bevislig otrohet, och i sådant fall blifver äkten-skapsbryterskan, om hennes medbrottsling är en musulman, återsänd till föräldrarne, hvilket anses mycket skamligt. Är hennes förförare deremot en giaur, otrogen, gör man, såsom fallet varit helt nyligen, icke någon lång process, utan stoppar den brottsliga i en säck och kastar henne bums i hafvet.

När en turk ämnar gifva sig, sänder han sin moder eller en annan med honom beslägtad kvinna till den utkorades föräldrar, der den omnämnda matronan betraktar den

unga flickan, befriad från slöja och ansigtsbindlar, och i fall hon anser föremålet passande, ackorderar hon om köpesumman; ty turken köper sin hustru af hennes föräldrar och erlägger likaledes en i köpekontraktet äfven bestämd summa, för den händelsen att han återsänder henne.

Den fattiges hustru får bidraga till hushållet, men i de högre stånden skulle det anses opassande, om husets damer företogo sig något annat än att pryda och roa sig, så vida omständigheterna tillåta det.

Hushållsbestyren befinna sig till följe här af i manliga händer och går igenom en hel hop tjenares händer. Den kvinliga personalen, som tjänar i harem, hvilket turken kallar "Lycksalighetens boning", är äfvenledes ganska talrik.

En rik och förnäm musulman måtte föra ett ganska tråkigt lif, ty då anständigheten förbjuder honom att om dagen nalkas "Lycksalighetens boning", har han ganska liten förströelse och blifver derföre mycket glad då en fremmande anmäles.

I ögonblicket lemna han det venstra hörnet af divanen, det högra, hedersplatsen, tillhör den fremmande, och går ut för att hälsa sin gäst, hvilket sker genom orden: "Selam Aleikum" och "Aleikum Selam", under det högra handen berör panna och läppar, hvilken åtbörd turkarne använda vid hvarje passande tillfälle.

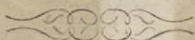
Den främmande låter sina pampuscher eller galoscher stå vid dörren, går till det honom anvisade hörnet och tager plats i divanen. Derefter bjuder man honom en pipa samt kaffe eller syltsaker.

I harem lefver man ännu mera enformigt, då något besök högst sällan inträffar. När man icke är stadd på en spatsertur till lands eller vatten, tillbringar man tiden i en fullkomlig översamhet.

De kristna innevärnarna hafva det bättre, ty de roa sig åtminst ne om söndagen med att promenera ut på kyrkogårdarne. Bakom Pera ligger den stora armeniska begravningsplatsen, som är Pera-boarnes förnämsta promenad. Då cypressen endast får beskugga musulmannens grafställe, hafva de kristne planterat sin kyrkogård med plantor och valnötsträd, hvilka visserligen icke sällan nedfällas af turkarne, och i stället för att på de rättroendes grafvar stå tvenne vårdar, en vid hvardera ändan, på hvilka finnes en teckning af den aflidnes lif och berömliga handlingar, lägga armenier och greker en stenhäll ofvanpå sina anhöriges låga grafkullar; på dessa

hällar tager hela familjen plats och förfriskar sig med frukter, ärter, den omtyckta surmjölken samt syltsaker.

Den som önskar att roa sig på ett mera europeiskt vis, kan vända sig till ett närbeläget franskt kaffehus, der han bland Peras eleganta befolkning kan beundra den europeiska toaletten och mot dryg betalning köpa sig de magra njutningarne.

Uppläckten af Niagara.

Bland de första missionärer, som från England utsändes för att omvända indianerne till kristendomen, befann sig Joseph Price, en ung man, hvilken fått det uppdrag att intränga djupare än dittills skett i de omätliga urskogar, som betäcka norra delen af den amerikanska kontinenten. På denna farliga färd åtföljdes han af Henry Wilmington, hvilken, drifven af lika missionsnit, frivilligt gjorde honom sällskap. Båda voro anlända till Boston, då för tiden en liten stad, men med kraftiga medel till en snar uppkomst. Här vidtogos de nödiga förberedelserna till deras vidare fortkomst, under det de hemtade sig efter besvärigheterna af en tretton veckors sjöresa, ty så lång tid erfordrades då, för att från Plymouth genomskära Atlantiska hafvet.

En månad efter deras ankomst till Boston, i slutet af Maj, sedan de sagt farväl till Bostons innevärnare, hvilka gästvänligt mottagit dem, och emottagit allas välönskningar, begåfvo de sig på vägen till skogarne. Trädens knoppar började redan utveckla sig till blad och solen bortskymdes ofta genom stora svärmar af flyttande duvor, hvilka, der skogen så medgaf, mången gång flögo så nära marken, att vandrarne kunde döda dem med sina käppar.

Innan de lemnade England, hade de ofta hört personer, som uppehållt sig på andra sidan hafvet, omtala denna omständighet, men ansågo alltid dessa berättelser för öfverdrifna, tills de nu med egna ögon kunde öfvertyga sig om sanningen af desamma.

De båda resande hade isynnerhet till mål att uppsöka en aflägsen landsträcka, om hvilken man ingen ting annat visste, än hvad opålitliga rykten berättade om ofantligt stora sötvattenssjöar, hvilka man tillade

ett så utomordentligt omfång att man vore frestad att tro, det landet, i hvilket man befann sig, var en ö, så framt vattnet i bemalte sjöar icke varit sött.

Dessa underrättelser hade man emellertid erhållit af indianer, hvilkas utsago man icke kunde lita på, och ingen annan kunde yttra sig derom af egen erfarenhet.

De resande hade, i anledning af den farliga vandringen, försatt sig med kompass och skjutgevär, och valde den rigtning, som öfverensstämde med de fleste indianers anvisningar, utan att de hyste synnerligt hopp att uppnå ett önskvärdt resultat.

Uppfyllde af längtan att utföra hvad de påbörjat, tänkte de emellertid föga på de mödor och faror, som efter all sannolikhet väntade dem, och sålunda lemnade de, utan att mycket bekymra sig, de engelska kolonierna.

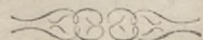
Sedan de vandrat framåt i flera dagar, utan att hafva mött någon ting, som för-tjenade anmärkas, kommo de omsider till ett landställe, hvilket de antogo vara det yttersta de hade att uppnå. Här tillbragte de natten och fortsatte följande morgon sin vandring genom skogar, som sannolikt aldrig tillföre varit trampade af någon hvit mans fot.

Uppskrämda fyrfotadjur sprungo vilt tätt förbi dem, och dessa, äfvensom åtskilliga fåglar, voro de enda lefvande väsenden, som gjorde ett afbrott i de omätliga skogarnes tystnad.

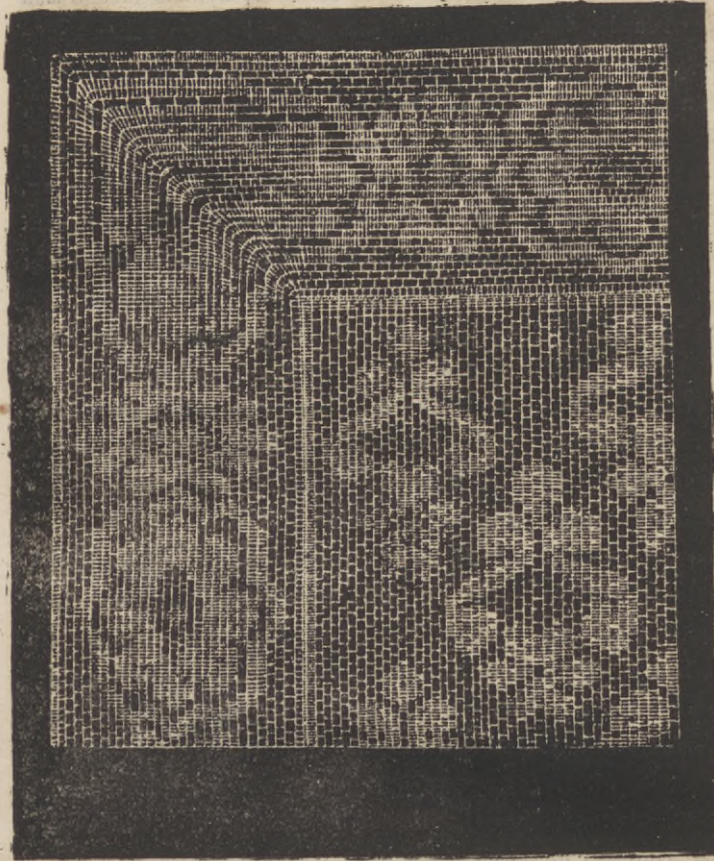
Ledde af kompassen, fortsatte de sin färd i flera dagar till dess de uppnådde stranden af en bred och forssande flod, hvilken de såfångt försökte att komma öfver, så att de slutligen, i anseende till dess betydliga bredd och starka ström, måtte uppgifva heppet att simma öfver densamma.

Efter åtskilliga försök, som alla förblefvo lika utförbara, fattade de slutligen det beslut, att försöka sin lycka på någon af de många trädstammar, som lågo kullfallne längs med stranden. Till detta försök valde de ett träd, vars grenar voro så vidt utbredda, att det icke kunde vändas; derpå flötade de qvistar mellan grenarne, så att det bildade en korg. Sedan allt var i ordning sökte de att omsorgsfullt förvara sina vapen och skjutmaterialier från väta, hvarefter de inskeppade sig, försedde med långa och starka trädstänger.

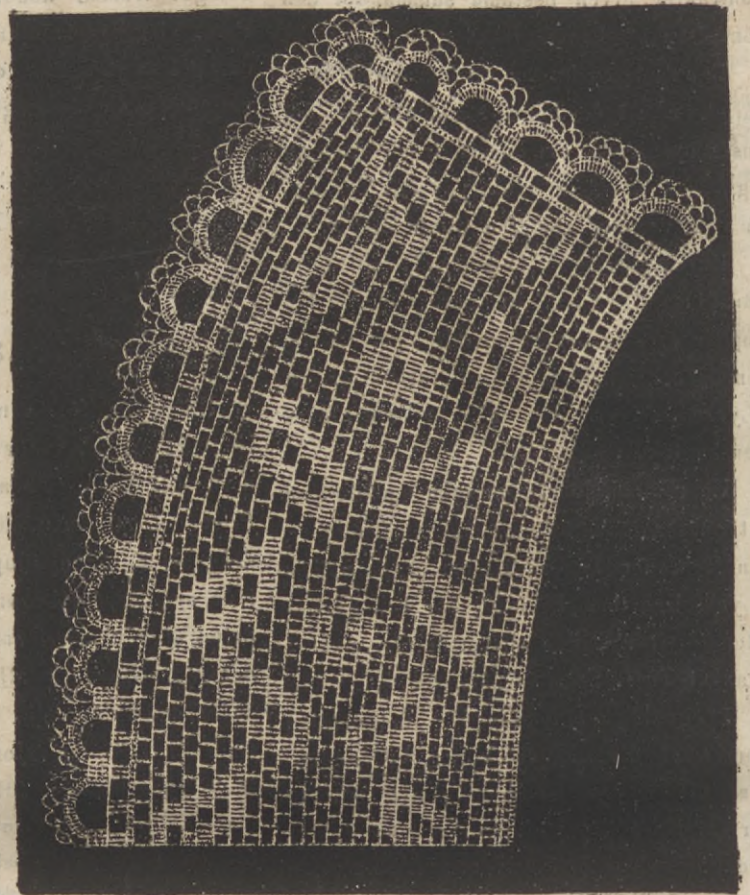
(Forts.)

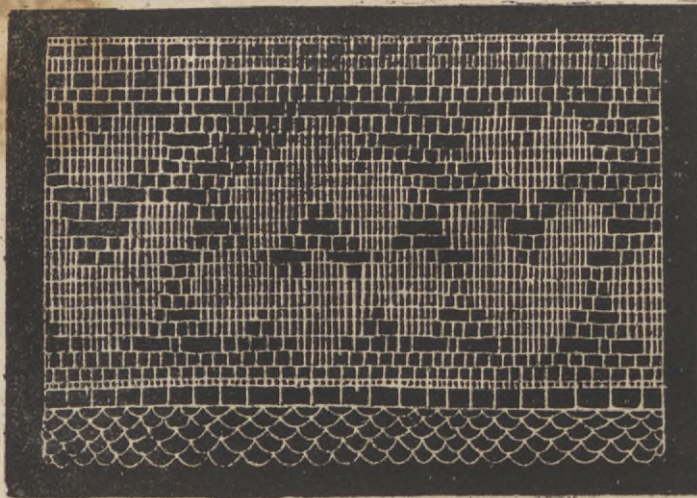
Virkmönster.

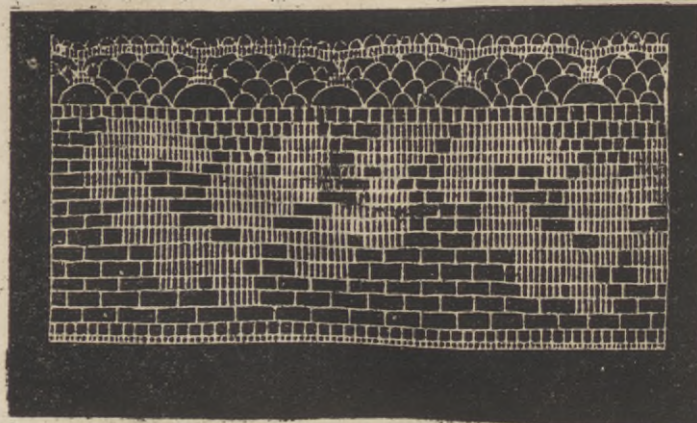
N:o 62.

N:o 65.

N:o 63.

N:o 64.

N:o 66.